



Vlaams
Parlement

ingediend op **558** (2015-2016) – Nr. 5
13 april 2016 (2015-2016)

Tekst aangenomen door de plenaire vergadering

van het voorstel van resolutie

van Karl Vanlouwe, Ward Kennes, Rik Daems, Karim Van Overmeire,
Johan Verstreken en Marc Hendrickx

betreffende het Trans-Atlantisch Handels-
en Investeringspartnerschap (TTIP)
en de gevolgen voor Vlaanderen

Documenten in het dossier:

- 558** (2015-2016) – Nr. 1: Voorstel van resolutie
– Nr. 2: Amendementen
– Nr. 3: Verslag
– Nr. 4: Amendementen

verzendcode: BUI

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° de hoorzittingen over het Trans-Atlantisch Handels- en Investeringspartnerschap (Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP)), gehouden in de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed van het Vlaams Parlement;
 - 2° de doelstellingen van het TTIP, zijnde:
 - a) het verbeteren van toegang tot markten door een afbouw of afschaffen van tarieven;
 - b) het wegnemen van onnodige belemmeringen, zoals verschillen in standaarden en regels;
 - c) het beter afstemmen van onderlinge regelgeving tussen de VS (Verenigde Staten) en de EU (Europese Unie);
 - 3° de gedeelde fundamentele waarden tussen de VS en de EU zoals respect voor de principes van de democratie, de principes van de rechtstaat, een markteconomie die voorziet in 'checks and balances' inzake arbeidsregeling en die gecorrigeerd wordt op het vlak van milieubescherming;
 - 4° het geostrategische belang van het TTIP als instrument voor de promotie van die gedeelde principes, waarden en rechtsregels en ambitieuze doelstellingen die wij hebben op het vlak van arbeidsomstandigheden en -voorwaarden, milieu- en gezondheidsbescherming en de veiligheid van onze voedselketen;
 - 5° het onderhandelingsmandaat van de Europese Commissie van 14 juni 2013 en publiek gemaakt op 9 oktober 2014, waarin duidelijk vermeld staat dat: "Uit de overeenkomst moet duidelijk blijken dat de partijen handel of buitenlandse directe investeringen niet zullen bevorderen door versoepeling van binnenlandse wetgeving en normen op het gebied van het milieu, arbeidsomstandigheden en -voorwaarden, gezondheid en veiligheid op het werk, of van belangrijke arbeidsnormen of -beleid en -wetgeving die bedoeld zijn om culturele diversiteit te beschermen en te bevorderen. (...) De hoge kwaliteit van de openbare voorzieningen in de EU moet worden gevrijwaard, conform het VWEU en met name Protocol nr. 26 betreffende de diensten van algemeen belang, en met inachtneming van de verbintenissen van de EU op dit gebied, onder meer in het kader van de GATS. (...) Bij de uitoefening van overheidsgezag verleende diensten als gedefinieerd in artikel I, lid 3, van de GATS moeten van de onderhandelingen worden uitgesloten. (...) Audiovisuele diensten zullen niet onder dit hoofdstuk vallen. (...)";

- 6° de beleidsnota Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking 2014-2019, waarin de Vlaamse Regering stelt in de voorbereiding en de opvolging van de onderhandelingen over vrijhandelsakkoorden (multilaterale, plurilaterale of bilaterale) mee de krijtlijnen uit te zetten door te wegen op de federale standpunten die hieromtrent worden ingenomen, via de werkgroep EU-handel nog sterker de Vlaamse belangen op de verschillende beleidsniveaus te verdedigen en te waken over de eigen beleidsruimte, door een nauwkeurige en technische opvolging van vrijhandelsdossiers het maximale te halen uit – voor de Vlaamse economie uitermate belangrijke – handelsakkoorden, zoals het TTIP (tussen de EU en de VS) en CETA (Comprehensive Economic and Trade Agreement, tussen de EU en Canada) en ervoor te zorgen de mogelijke effecten van handelsakkoorden goed te kennen, om zo de belangen van gevoelige, traditionele en toekomstgerichte sectoren optimaal te kunnen verdedigen;
- 7° het onderzoekstraject over de impact van Europese handelsakkoorden op Vlaamse ondernemingen van het Steunpunt voor buitenlandse beleid, internationaal ondernemen en ontwikkelingssamenwerking, waaruit blijkt dat vrijhandelsakkoorden over het algemeen een positieve impact hebben op de open economie die Vlaanderen heeft, zowel aan import- als aan exportzijde;
- 8° de analyse door het Departement internationaal Vlaanderen en Flanders Investment and Trade met betrekking tot het TTIP, waaruit een duidelijke meerwaarde blijkt voor de hele Vlaamse economie, in het bijzonder de voedingssector, de ICT, de chemie, de farmaceutische industrie, de biotech en de bouwsector;
- 9° de positieve conclusie van de technische studie die de Europese Commissie in 2013 heeft laten uitvoeren door het Centre for Economic Policy Research in Londen;
- 10° de impactstudie op het vlak van economische ontwikkeling, impact op kleine, middelmatige en grote ondernemingen en op de werkgelegenheid van de economie die de Federale Overheidsdienst (FOD) Economie voorbereidt;
- 11° het feit dat de VS de 5e exportbestemming is voor Vlaanderen en Vlaanderen de 23e leverancier van de VS;
- 12° het rapport van de Europese Commissie van april 2015 'Small and medium sized enterprises and the trans-atlantic trade and investment partnership' en het belang dat de Europese Commissie hecht aan kmo's in het TTIP, aangezien Vlaanderen bij uitstek een kmo-regio is;
- 13° de conclusies van de Europese Raad van 18 december 2014, waarin de Europese Raad vraagt dat het multilateraal handelsstelsel verder wordt versterkt en dat bilaterale handelsovereenkomsten met belangrijke partners worden gesloten. De EU en de VS moeten alles in het werk stellen om de onderhandelingen over een ambitieus, alomvattend en voor beide partijen voordelig TTIP uiterlijk eind 2015 af te ronden;
- 14° de gezamenlijke verklaring op de EU-VS-top van 26 maart 2014 waarin zowel de EU als de VS blijf gaven van hun wil en toewijding inzake het sluiten van het TTIP;
- 15° het rapport van de Europese Commissie van 13 januari 2015 over de online publieke consultatie over Investor-State Dispute Settlement (ISDS) in het TTIP (SWD(2015)0003);
- 16° de resolutie van het Europees Parlement van 8 juli 2015 met de aanbevelingen van het Europees Parlement aan de Commissie betreffende de onderhandelingen over het TTIP (2014/2228(INI));
- 17° het voorstel van de Europese Commissie van 16 september 2015 om een nieuw en transparant systeem voor de beslechting van geschillen tussen investeerders en staten 'Investment Court System' op te zetten om tegemoet te komen aan de bezorgdheden van het initiële ISDS-voorstel;

- overwegende dat:
 - 1° het openen van de markt in Europa na de Tweede Wereldoorlog voor een enorme economische groei heeft gezorgd;
 - 2° een op de zes burgers in ons land zijn baan te danken heeft aan de Europese export;
 - 3° export via handel en groei via investeringen essentiële bevorderende factoren voor werkgelegenheid en economische groei zijn, waarvoor geen overheidsinvesteringen nodig zijn;
 - 4° het bbp (bruto binnenlands product) van Vlaanderen, en bij uitbreiding dat van de EU, sterk afhankelijk is van handel en export en voordeel heeft bij een goed handels- en investeringsverkeer, en dat een ambitieuze en evenwichtige overeenkomst met de VS de herindustrialisering van Vlaanderen, en bij uitbreiding die van de EU, moet ondersteunen en moet bijdragen tot realisering van de voor 2020 ten doel gestelde verhoging van het door de industrie gegenereerde bbp van de EU van 15% naar 20%, dankzij versterking van de trans-Atlantische handel in zowel goederen als diensten;
 - 5° een goed handels- en investeringsakkoord kansen kan creëren, met name voor kmo's, micro-ondernemingen, clusters en netwerken van ondernemingen die onevenredig meer nadelen ondervinden van non-tarifaire handelsbelemmeringen dan grotere bedrijven, aangezien die laatste schaalvoordelen hebben waardoor ze gemakkelijk toegang hebben tot markten aan weerszijden van de Atlantische Oceaan;
 - 6° kmo's zo'n 98% van alle Europese ondernemingen uitmaken en goed zijn voor zo'n twee derde van alle banen in de Europese private sector en meer dan de helft van de totale toegevoegde waarde door bedrijven in de EU creëren en bijgevolg de ruggengraat van de Europese en Vlaamse economie vormen;
 - 7° kmo's verantwoordelijk zijn voor een groot deel van de welvaart en economische groei en goed zijn voor zo'n 28% van de waarde van de totale Europese export naar de VS;
 - 8° een overeenkomst tussen de twee grootste economische blokken ter wereld potentieel biedt voor de vaststelling van standaarden, normen en voorschriften die wereldwijd navolging krijgen, hetgeen ook voor derde landen voordelig zou zijn en een verdere fragmentatie van de wereldhandel zou voorkomen;
 - 9° het niet bereiken van een overeenkomst andere derde landen met andere normen en waarden de gelegenheid zal geven om die rol op zich te nemen;
 - 10° negen lidstaten van de Europese Unie al een bilaterale overeenkomst met de VS hebben getekend en dat het TTIP kan uitgaan van de goede praktijken en beter kan inspelen op de door die lidstaten ondervonden hindernissen;
 - 11° de VS op 5 oktober 2015 het Trans Pacific Partnership (TPP) sloot met Australië, Brunei, Canada, Chili, Japan, Maleisië, Mexico, Nieuw-Zeeland, Peru, Singapore en Vietnam: twaalf landen die samen goed zijn voor ongeveer 40% van de wereldwijde economie;
 - 12° de pogingen van Vlaanderen en de EU om de problemen in verband met de klimaatverandering, milieubescherming en consumentenveiligheid aan te pakken, hebben geleid tot hoge administratieve kosten voor Vlaamse bedrijven, gevoegd bij de hoge prijzen voor grondstoffen en elektriciteit, die – indien zij niet als onderdeel van het TTIP worden behandeld – de productieverplaatsing, de de-industrialisering en het verlies van werkgelegenheid kunnen versnellen en daarmee doelstellingen op het gebied van de reïndustrialisering en werkgelegenheid in gevaar brengen;
 - 13° naast de offensieve ook de defensieve belangen van Vlaanderen in het onderhandelingsmandaat van de Europese Commissie zijn opgenomen, namelijk aandacht voor arbeids- en milieuclausules, het niet opnemen van audiovisuele diensten in het handel- en investeringsakkoord en het voorbehoud bij de liberalisering van de zogenaamde 'public utilities';

- 14° een sterke en ambitieuze overeenkomst niet alleen gericht mag zijn op de verlaging van tarieven en non-tarifaire handelsbelemmeringen, maar ook een instrument moet zijn voor de bescherming van werknemers, consumenten en het milieu; overwegende dat een sterke en ambitieuze handels-overeenkomst een kans biedt om een kader tot stand te brengen door de regelgeving op het hoogste niveau te versterken, overeenkomstig onze gedeelde waarden, om sociale dumping en milieudumping te voorkomen en hoogwaardige consumentenbescherming te waarborgen, gelet op de gemeenschappelijke doelstelling te zorgen voor vrije en open concurrentie onder gelijke voorwaarden;
- 15° gemeenschappelijke strenge normen in het belang van de consument zijn, maar dat convergentie ook voor ondernemingen zinvol is, omdat de hogere kosten als gevolg van strengere normen beter kunnen worden gecompenseerd door grotere schaalvoordelen op een potentiële markt met 850 miljoen consumenten;
- 16° de Vlaamse Regering consequent het belang van culturele diversiteit en taaldiversiteit heeft benadrukt en het standpunt heeft verdedigd dat het mandaat van de Europese Commissie expliciet moet stellen dat de EU in het handels- en investeringsakkoord geen verbintenissen zal aangaan voor audiovisuele diensten;
- 17° Europees commissievoorzitter Juncker in zijn politieke beleidslijnen ook duidelijk heeft verklaard niet te zullen aanvaarden dat de jurisdictie van rechtbanken in de lidstaten wordt ingeperkt door speciale regelingen voor geschillen over investeringen;
- 18° nu de resultaten van de openbare raadpleging over investeringsbescherming en ISDS in het TTIP beschikbaar zijn, binnen en tussen de drie Europese instellingen, met deelname van het maatschappelijk middenveld en ondernemingen, een proces van reflectie aan de gang is waarin rekening wordt gehouden met de antwoorden op de vraag hoe investeringsbescherming en gelijke behandeling van investeerders het best kunnen worden gerealiseerd, waarbij de staten het recht behouden een en ander te reguleren;
- 19° de Commissie vier punten naar voren schuift om de ISDS-regeling nog verder te verfijnen:
 - a) de bescherming van het recht van overheden om te reguleren;
 - b) de werking en het toezicht op de arbitrage;
 - c) het verduidelijken van de relatie tussen arbitrage-uitspraken onder ISDS en nationaal recht;
 - d) het verder verduidelijken van een beroepsmogelijkheid tegen uitspraken van het ISDS-panel;
- 20° de Commissie reeds concreet een voorstel gedaan heeft in de vorm van een 'Investment Court System', met een rechtbank van eerste aanleg en daarnaast een aparte mogelijkheid voor hoger beroep, waarbij de rechtbanken zullen bestaan uit onafhankelijke rechters, benoemd door de EU en de betrokken handelspartner, en niet langer uit arbitragepanels; en waarbij die rechters niet langer kunnen optreden in andere handelszaken;
- 21° de Commissie nadenkt over hoe het regelgevend optreden van overheden beter omlijnd kan worden in handels- en investeringsakkoorden;
- 22° geen enkele entiteit in ons land, noch de federale staat, noch een deelstaat, zich heeft verzet tegen de goedkeuring van het mandaat voor de onderhandelingen met Canada (2011) en met de Verenigde Staten van Amerika (begin 2013);
- 23° overheden op alle bestuursniveaus vrij diensten van algemeen belang mogen organiseren;
- 24° de nieuwe Europese Commissie-Juncker succesvolle inspanningen gedaan heeft om de transparantie te vergroten;

- 25° we geconfronteerd worden met een chaotisch beeld van globalisering en dat een goed ontworpen handelsakkoord ertoe kan bijdragen om de positieve effecten van internationale handel te maximaliseren en in goede banen te leiden;
- 26° het TTIP een internationale maatstaf en standaard moet vormen en de definitie moet zijn van een goed vrijhandelsakkoord dat de belangen van de gewone burgers en consumenten vooropstelt;
- vraagt de Vlaamse Regering:
 - 1° met het oog op een sterkere open Vlaamse economie de onderhandelingen over het handels- en investeringsakkoord tussen de EU en VS te blijven steunen en nauwgezet op te volgen zodat ze leiden tot een ambitieuze, alomvattende, evenwichtige en hoogwaardige handels- en investeringsovereenkomst die duurzame groei bevordert met voordelen in Vlaanderen en met wederzijdse en wederkerige voordelen voor beide partners, die het internationale concurrentievermogen vergroot en nieuwe kansen biedt aan Vlaamse bedrijven en specifiek kmo's, die het scheppen van hoogwaardige werkgelegenheid voor Vlaamse burgers ondersteunt, die rechtstreekse voordelen oplevert voor de Vlaamse consument, en waarbij de inhoud en de uitvoering van de overeenkomst belangrijker zijn dan de snelheid van de onderhandelingen;
 - 2° bij de Europese Commissie te benadrukken dat de onderhandelingen betrekking moeten hebben op drie hoofdterreinen – een ambitieuze verbetering van de markttoegang (voor goederen, diensten, investeringen en overheidsopdrachten op alle bestuursniveaus), het terugdringen van non-tarifaire handelsbelemmeringen en het compatibeler maken van de regelgevingsstelsels, en de ontwikkeling van gemeenschappelijke regels voor de omgang met gezamenlijke mondiale handelsproblemen en -kansen – en dat al die terreinen even belangrijk zijn en een plaats moeten krijgen in een totaalpakket;
 - 3° erop toe te zien dat het TTIP een specifiek hoofdstuk over kmo's bevat conform de toezeggingen van beide onderhandelingspartners en mikt op het creëren van nieuwe kansen voor Vlaamse kmo's in de VS op basis van de gedocumenteerde ervaringen van exporterende kmo's, bijvoorbeeld door eisen betreffende dubbele certificering af te schaffen, op internet een informatiesysteem over de verschillende voorschriften op te zetten, toegang tot subsidieregelingen voor kmo's te versoepelen, versnelde procedures aan de grens in te voeren of bepaalde, nog steeds bestaande piektarieven af te schaffen; er moeten mechanismen komen zodat beide zijden eraan meewerken dat kmo's deel kunnen nemen aan trans-Atlantische handel en investering;
 - 4° er bij de Europese Commissie expliciet op aan te dringen dat de marktopening voor openbare aanbestedingen zeker deel uitmaakt van het TTIP en ervoor te zorgen dat de VS de heersende aanbestedingsprocedure op hun grondgebied transparanter maken, met als doel open niet-discriminerende en voorspelbare procedurele voorwaarden te creëren die een gelijke toegang verzekeren voor ondernemingen uit Vlaanderen, en met name voor kmo's die inschrijven op overheidsaanbestedingen;

- 5° het standpunt inzake audiovisuele diensten, culturele diversiteit en taaldiversiteit te blijven handhaven en te verdedigen en erop toe te zien dat niets in de overeenkomst de mogelijkheid van Vlaanderen aantast om subsidies te verstrekken en financiële steun te bieden aan de culturele sector en culturele diensten, onderwijsdiensten, audiovisuele diensten en persdiensten, en dat Vlaanderen de garantie heeft om maatregelen in verband met de verstrekking van onderwijsdiensten en culturele diensten die zonder winstoogmerk worden geleverd en/of waarvoor (gedeeltelijk) overheidsfinanciering of enige vorm van staatssteun wordt ontvangen, vast te stellen of te handhaven, en erop toe te zien dat met particuliere middelen gefinancierde buitenlandse dienstverleners aan dezelfde kwaliteits- en accrediteringseisen voldoen als Vlaamse dienstverleners;
- 6° erop toe te zien dat er geen afbreuk wordt gedaan aan de bevoegdheden en verantwoordelijkheden om maatregelen te treffen die nodig zijn om op niet-discriminerende wijze rechtmatige doelstellingen op sociaal gebied en op het gebied van de volksgezondheid na te streven en er dus op toe te zien dat het vermogen van onze binnenlandse autoriteiten om beleid, met name het sociale beleid en het milieubeleid, met eigen wetgeving te regelen, volledig in stand blijft;
- 7° erop aan te dringen dat de Europese Commissie zo dicht mogelijk bij haar mandaat blijft;
- 8° bij onderhandelingen er blijvend op toe te zien dat Vlaamse en federale regelgeving gerespecteerd blijft;
- 9° bij de Europese Commissie verder aan te dringen op het bevorderen van transparantie;
- 10° bij de Europese Commissie aan te dringen op verdere verfijning, verduidelijking en verbetering van ISDS met het oog op de bescherming van het recht van overheden om te reguleren, de werking en het toezicht op de arbitrage, het verduidelijken van de relatie tussen arbitrage-uitspraken onder ISDS en nationaal recht, het verder verduidelijken van een beroepsmogelijkheid tegen uitspraken van het ISDS-panel, de onafhankelijkheid van de rechters, en het vooruitzicht op een mogelijk permanent hof als beroepsinstantie.